

Ágh István

Emlékező köszöntés

Mikor az ötvenhatos forradalom kórházi ágyán a Kossuth téri vérengzés szörnyű élményét próbáltam megírni, s csak nyomorult töredékre futotta, hogy is tudhattam volna a debreceni egyetemistáról, akinek versei, azonnal, mint sebből kilövellő vér, mely „*hűlő patakban ömlik, alvad,*” pontosan és hatásosan kifejezték, mi történt. „*Rőtcsillagos, komor, kövér / tankok teremtenek nyugalmat. //Kezünkben fegyver, s jóremény / csak halottaink hűlt szemén.*” A tizenöt-húsz éves halottak égő, túlvilági benzines palackok lángjánál melegszenek, míg Pesten esik a hó, s mint ha a város nyílt sebeit talpig fehérbe kötötték volna.

Szeretnék derűsen tekinteni pályám elejére, hiszen boldogan írtam verseimet, ahogy a töltőtoll fehér papírra gyöngyözik. Áhítatosan néztem a kölcsön írógép-pötyögtetett tisztázatot, a strófák arányos grafikáját a nagy fehér mezőn, mint a megjelenés előlegét. S még az újságárusnak is hálás voltam, mikor a lapban észrevettem magam.

Csak éppen Buda Ferenc nevét nem találtam, arról sem hallhattam semmit, hogy bűnjelként foglalták le költeményeit.

Ő a rothadt borsót szedte, én meg az első megjelenésemet ünnepeltem, kávéházi asztaloknál hosszan tűnődő testtartásban alakítottam a költőt, „*hogy látva lássanak*”. Azt képzeltem, pályán vagyok.

A négyszázkilencvenöt-nyolc-nulla-nyolc számú rab meg talán a falra írta: „*Tűnődöm egyenes utamnak elmerültén*”.

Idekint akkor még nagyon fontosak voltunk mi, kezdő költők, egymásnak. Örültünk minden jó versnek, s alig vártuk, hogy találkozhassunk szerzőjével. Könnyen és fenntartás nélkül tettük ezt, akár az iskolatársak, katonák, pedig rabtársak is lehettünk volna. Fényes, bár elátkozott csapatba törekedtünk, ahol lehetséges utódként figyeltek ránk a beérkezettek. Mi pedig mestereket, erkölcs szerinti példaképeket tiszteltünk bátyáinkban, s megtanultuk tőlük azt is, mi a nemzedéki barátság.

De akkor még Buda Ferenc azt költi titokban, a beszélőre járó Múzsza sugallatára: „*Most itt ülök a zár alatt / és nézek ki a napra, / ha öröm, e hitvány alak / kitekinteni hagyna. / / De mindezért csak köszönet! Kutya legyek, ha félek, / hogy senki nem nyújt majd kezét / ily börtöntölteléknek.*”

Elhangzott Buda Ferenc születésnapjára készített köszöntésén Kecskeméten, a Katona József Megyei Könyvtárban.

1958 őszén fogtunk kezét először.

Ma is látok egy kiűzött-szököttnek tűnő emberpárt a pesti bölcsészmenza előtt, mintha esőben ázva állnának ott a novemberi ebéidőben. Így szoronghattak a magyar kivándorlók valaha otthontalan az amerikai parton. De Pest sosem lett új haza az albérletben három műszakos segédmunkából tengődő kis családnak. Pár év után már Pusztavacsra, aztán Kecskemétre, alföldi, sosem látott tanyára, Tisza-kécskére sodorta őket a szükség. Messziről folytatódott, és soha nem szakadt meg, ami a diákmenzánál az Erzsébet híd roncsa előtt kezdődött, s tart közel ötven éve.

Úgy kezdődött, mintha azonnal tudtunk volna egymásról mindent. Egyszerre és kétségtelen barátoknak hittük egymást.